

मागील हंगामात व तत्पुर्वी बंद असलेल्या कारखान्यांचा उतारा चालू हंगामासाठी निश्चित करण्याबाबत आणि सन २०२०-२१ हंगामापासून राज्य शासनाच्या पातळीवर FRP निश्चिती करण्यासाठीचे धोरण ठरविण्यासाठी अभ्यास गटाची स्थापना करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: ससाका-२०२१/प्र.क्र.१०१/२५-स,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक :- २२.०८.२०२१

वाचा -

- १) ऊस नियंत्रण आदेश, १९६६
- २) केंद्र शासन, ग्राहक व्यवहार, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्रमांक F No.३-८/२०१६/Stat-I (Pt.) SP दिनांक ७.९.२०२०
- ३) केंद्र शासन, ग्राहक व्यवहार, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालय, भारत सरकार यांची अधिसूचना क्रमांक सा. का. नि. ६६३(अ) / आ.व. / ईख दिनांक २२.१०.२०२०
- ४) साखर आयुक्त, यांचे पत्र क्रमांक सा आ कक्ष ७/ अर्थ १/ FRP निश्चित कार्यपद्धती/अभ्यासगट/२०२१ दि.८.३.२०२१ व पत्र क्रमांक ६१ दि. २३.३.२०२१

प्रस्तावना :-

ऊस (नियंत्रण) आदेश, १९६६ मधील कलम ३(३) नुसार ऊस पुरवठादार शेतकऱ्यांनी कारखान्यास ऊस पुरवठा केल्याचे तारखेपासून १४ दिवसाचे आत रास्त व किफायतशीर ऊसदराची रक्कम ऊस पुरवठादार शेतकऱ्यांचे बँक खात्यामध्ये जमा होणे कारखान्यांना बंधनकारक आहे. केंद्र सरकार कृषी मूल्य आयोग (CACP) च्या शिफारसीनुसार प्रत्येक वर्षी गळीत हंगाम सुरु होण्यापूर्वी माहे जुलै-ऑगस्टमध्ये कोणत्या दराने किमान ऊसदर (FRP) द्यावयाचा याबाबत साखर उतार्यावर आधारित अधिसूचना जारी करते. सदर अधिसूचनेनुसार ऊस तोडणी व वहातुक यंत्रणांसाठी कारखान्यांने ऊस पुरवठादारांच्या वतीने केलेला खर्च वजा करून निव्वळ ऊसाची किंमत (शेष FRP) अदा करतात.

कारखान्याचा गळीत हंगाम सुरु असताना त्या हंगामाचा उतारा किती येईल हे हंगाम सुरु होण्यापूर्वी निश्चित सांगता येत नाही. त्यामुळे हंगाम सुरु होताना त्या कारखान्याचा मागील वर्षाचा साखर उतारा विचारात घेवून केंद्र शासनाने जाहीर केलेल्या दरानुसार FRP ची परिगणना करण्याची प्रचलित कार्यपद्धती आहे. हंगाम पूर्ण झाल्यानंतर त्या हंगामाचा संबंधीत कारखान्याने पूर्ण हंगामात गाळप केलेल्या ऊसाचा सरासरी साखर उतारा विचारात घेवून कारखानानिहाय, अंतिम रास्त व किफायतशीर दर (FRP) केंद्र सरकारकडून सन २०१६-१७ पर्यंत जाहीर केले जात होती. चालू गळीत हंगामाची FRP जाहीर करताना मागील वर्षाचा उतारा घेवून FRP जाहीर होते. जे कारखाने मागील हंगामात गाळपाखाली होते व चालू वर्षीही गाळप घेत आहेत अशा कारखान्यांची FRP जाहीर करण्यास कोणतीही तांत्रिक अडचण येत नाही. परंतु, जे कारखाने मागील व त्यापूर्वीच्या हंगामात बंद होते अशा कारखान्यांचा चालू हंगामाकरीता कोणत्या वर्षाचा उतारा ग्राह्य धरावा, याबाबत संभ्रम निर्माण झालेला होता. त्यामुळे मागील हंगामात व तत्पुर्वी बंद

असलेल्या कारखान्यांचा उतारा चालू हंगामासाठी निश्चित करताना वरील सर्व अभिप्रायांचा विचार होवून धोरण निश्चित होणे आवश्यक झाले आहे. तसेच केंद्र शासन हे किती उतार्यासाठी किती रुपये एफआरपी असावी याबाबतची अधिसूचना कायदानुसार हंगामाचे सुरुवातीस प्रसिध्द करते. परंतु आता वरील संदर्भ क्रमांक ३ येथील केंद्र शासनाच्या दिनांक २२.१०.२०२० च्या अधिसूचने अन्वये दिलेल्या निर्देशानुसार तसेच साखर संघ आणि विस्मा यांनी FRP निश्चित करताना धोरण ठरविण्याबाबत केलेल्या सुचना यांचा सर्वंकष विचार करून मागील हंगामात व तत्पुर्वी बंद असलेल्या कारखान्यांचा उतारा चालू हंगामासाठी निश्चित करण्याबाबत आणि सन २०२०-२१ हंगामापासून राज्य शासनाच्या पातळीवर FRP निश्चिती करण्यासाठीचे धोरण ठरविण्यासाठी आणि अभ्यास गटाची स्थापना करण्याबाबत शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

राज्य शासनाकडे FRP निश्चितीबाबत धोरणात्मक निर्णय घेताना ऊस पुरवठादार शेतकरी हा या प्रक्रियेतील परिणाम होणारा सर्वात मोठा घटक असल्यामुळे केंद्र शासनाच्या दिनांक २२.१०.२०२० च्या अधिसूचने अन्वये दिलेल्या निर्देशानुसार तसेच साखर संघ आणि विस्मा यांनी FRP निश्चित करताना धोरण ठरविण्याबाबत केलेल्या सुचना यांचा सर्वंकष विचार करून मागील हंगामात व तत्पुर्वी बंद असलेल्या कारखान्यांचा उतारा चालू हंगामासाठी निश्चित करण्याबाबत आणि सन २०२०-२१ हंगामापासून राज्य शासनाच्या पातळीवर FRP निश्चिती करण्यासाठीचे धोरण ठरविण्यासाठी खालीलप्रमाणे अभ्यास गटाची स्थापना करण्यात येत आहे.

FRP निश्चित करण्याच्या कार्यपद्धतीमध्ये बदल करणेसंबंधी अभ्यास गट

अ.क्र.	नांव	पद
१	साखर आयुक्त	अध्यक्ष
२	संचालक (अर्थ) साखर आयुक्तालय, पुणे	सदस्य
३	कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर संघ, मुंबई	सदस्य
४	सचिव, वेस्ट इंडियन शुगर मिल्स असोशिएशन, पुणे	सदस्य
५	महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघाने सुचविलेले सहकारी साखर कारखान्यांचे २ कार्यकारी संचालक	सदस्य
६	वेस्ट इंडियन शुगर मिल्स असोशिएशन (विस्मा) यांनी सुचविलेले खाजगी साखर कारखान्यांचे १ व्यवस्थापकीय संचालक	सदस्य
७	वसंतदादा साखर संशोधन संस्था (VSI) मांजरी यांचा १ प्रतिनिधी	सदस्य
८	ऊस नियंत्रण मंडळातील २ शेतकरी प्रतिनिधी	सदस्य
९	सहसंचालक (अर्थ) साखर आयुक्तालय, पुणे	सदस्य सचिव

- अध्यक्ष यांना या समितीत विषयास अनुसरून तज्ञ व्यक्तींचा समावेश करण्यास मुभा राहिल.
२. अभ्यास गटाने खालील मुद्द्यांचा सर्वंकष विचार करून शासनास अहवाल सादर करावा.

१. मागील हंगामात व तत्पूर्वी बंद असलेल्या साखर कारखान्यांच्या बाबतीत पुढील हंगाम सुरु करताना कोणता उतारा विचारात घ्यावयाचा आहे तो उतारा निश्चित करणेबाबत.
 २. सन २०२०-२१ पासून त्या त्या वर्षाचा उतारा व त्या त्या वर्षाचा ऊसतोडणी व वाहतुक खर्च विचारात घेवून उतारा निश्चित करणे शक्य आहे काय? याबाबत शक्यता तपासणे व शक्य नसल्यास व्यवहार्य पर्याय सुचविणे.
 ३. केंद्र शासनाने जाहीर केलेली FRP मधून ऊसतोडणी व वाहतुक खर्च कोणत्या वर्षाचा व कशा पध्दतीने वजा करावयाचा याबाबत धोरण ठरविणे.
 ४. सद्याच्या कार्यपध्दतीनुसार मागील हंगामाचा साखर उतारा व H&T खर्च ग्राह्य धरून FRP अदायगी व चालु हंगामाचा साखर उतारा व H&T खर्च ग्राह्य धरून FRP ची अदायगी याबाबत ऊस (नियंत्रण) आदेश, १९६६ , महाराष्ट्र (कारखान्यांना पुरविण्यात आलेल्या) ऊसदराचे विनियमन अधिनियम, २०१३ व नियम-२०१६ मधील तरतुदी, विविध न्यायालयांच्या ऊसाला एकसमान ऊसदर देणे याबाबतचा निर्णयाचा अभ्यास करणे, FRP व H & T चे धोरण निश्चित करणे .
 ५. केंद्र शासनाने ऊसाच्या रसापासून इथेनॉल, साखरेपासून इथेनॉल यासाठी परवानगी दिल्यानंतर इथेनॉल निर्मितीचा परिणाम FRP वर किती होतो व FRP अंतिम करताना कार्यपध्दती सुचवणे.
३. वरीलप्रमाणे सर्व मुद्यांचा अभ्यास करून अभ्यास गटाने आपला शिफारस अहवाल शासनास दोन महिन्यांच्या आत सादर करावा.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०४२२१३४१२९९२०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रमोद वळंज)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :--

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव ,
२. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव ,
३. मा. मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. मंत्री (कृषी) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. मंत्री (जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. मंत्री (उद्योग) यांचे खाजगी सचिव
७. मा. राज्यमंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव
८. मा. राज्यमंत्री (वित्त) , यांचे खाजगी सचिव
९. मा. मुख्य सचिव, तथा अध्यक्ष ऊस नियंत्रण मंडळ , मंत्रालय, मुंबई.

१०. मा. अध्यक्ष / उपाध्यक्ष ,महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघ मर्यादित, नरिमन पॉईंट, मुंबई
११. मा. अध्यक्ष / उपाध्यक्ष ,महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, मुंबई,
१२. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग , मंत्रालय, मुंबई,
१३. प्रधान सचिव (सहकार), सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. सचिव (कृषि), कृषि , पशु संवर्धन, दुग्ध व्यवसाय आणि मत्स्य व्यवसाय विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१६. सचिव (लाभक्षेत्र विकास), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१७. सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१८. साखर आयुक्त, आमंत्रक मंत्री समिती , महाराष्ट्र राज्य , साखर संकुल, शिवाजी नगर, पुणे,
१९. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघ मर्यादित, नरिमन पॉईंट, मुंबई
२०. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्या. मुंबई,
२१. सहसचिव /उप सचिव /अवर सचिव व कक्ष अधिकारी, सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२२. निवडसंग्रह (३स/२५-स) सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.